

III. DE NIEUWE PANDHEER.

Dietrich (IV) van Bronckhorst-Batenburg 1), heer te Anholt, Rönne, Moyland en Asseln en sedert het voorjaar 1562 tevens bannerheer van Baer en Lathem (Lathum a. d. IJssel), daar hij deze heerlijkheden benevens den Arnhemmer — nadien Anholter — tol 2) voor 74000 Karolusgulden van Lamoraal graaf van Egmond had overgenomen, had den 58-jarigen leeftijd bereikt, toen hij nog in hetzelfde jaar 1562 zijn titulatuur met „pandheer van Breedevoort” vermocht uit te breiden. Hij was den 12 Februari 1548 gehuwd met Elisabeth van Noyelles, dochter van Wilhelm van Noyelles en Magdalena gravin van Culemborg. Zij ontviel hem door den dood reeds den 31sten December 1558. Dietrich overleed eveneens te Anholt, waar hij ook geboren was, den 9den Januari 1586. Uit dit huwelijk stamden drie kinderen, n.l. twee dochters en één zoon: Jakob (II) van Bronckhorst-Batenburg, geboren einde 1553, die, strijdende aan Spaansche zijde, voor Lochem den 21sten September 1582 zwaar werd gewond en den volgenden dag op het kasteel Breedevoort, waarheen hij vervoerd was, stierf. Den 24sten d. a. v. werd hij te Anholt bijgezet. Hij was 13 Mei 1576 gehuwd met Gertrud von Milendonck und Drachenfels, oudste dochter van Dietrich van Milendonck en Theodora van Bronckhorst-Gronsveld. Zij stierf 23 November 1612. Behalve één dochter, kwamen uit dit huwelijk twee zoons voort, waarvan de jongste, Johan Jacob († 1630) veldmaarschalk van den keizer is geweest; de oudste was Dietrich (V), die zijn vader in al diens waardigheden opvolgde en den 16den Juni 1649 overleed. Deze beide broeders werden door keizer Ferdinand II tot „Graf zu Anholt” verheven, den 14en September 1621. Dietrich huwde twee maal met gravinnen von Immerseel und Bokhoven, nichten. Uit het tweede huwelijk werd in 1624 Maria Anna geboren, die in 1641 huwde met Leopold Philipp Karl, Fürst zu Salm, Wild- und Rheingraf. Maria overleed in 1661 en met haar stierf de rechte lijn der Bronckhorsten te Anholt uit. Opvolgster is de vorstelijke familie zu Salm-Salm tot op den huidigen dag.

Uit het bovenstaande blijkt, dat wij met een tak van het huis Bronck-

1) Bijlage I.

2) De geschiedenis van dezen tol is volledig beschreven door Dr. Adelheid Scheidt, *Der Anholter Rhein- und Isselzoll bei Arnhem, Gelre, XXVIII, Arnhem 1925*, blz. 1—50.

horst te doen hebben, die te Anholt thuis behoort. Dietrich IV's vader, Dietrich (III) (1488-1549), was de zoon van den vierden zoon Dietrich (II) (1451-1488) van Dietrich (I) († 1454), kleinzoon van den eersten Dietrich van Bronckhorst-Batenburg († 1408). Deze is de tweede zoon van Giesbert van Bronckhorst († 1356), die zijn oudsten zoon Bronckhorst liet erven, den tweeden Batenburg en den derden Borculo. De eerste Dietrich van Bronckhorst-Batenburg zag zijn zoon Giesbert († 1429) huwen met Margaretha van Gemen en zich Anholt verwerven; met den achterkleinzoon van Dietrich (I) stierf deze tak in 1525 uit en gingen Batenburg en Anholt over op Dietrich (III), vader van onzen pandheer van Breedevoort.

De heeren van Niedermörmter 1) zijn neven van den Anholtschen tak, zoodat het vermoeden van Fruin 2) in zake de identiteit van Dirk van Bronckhorst-Batenburg, stadhouder van Friesland in 1572, reeds om deze reden verworpen moet worden. Niet juist is voorts de opmerking van Weststrate 3), dat een Jakob nog pandheer van Breedevoort was na 1606; Jakob (II) was reeds gesneuveld in 1582; de aldaar bedoelde correspondentie is gevoerd door zijn weduwe Gertrud von Milendonck.

1) Niet Nederwormter.

2) Ben., blz. 22.

3) Dr. H. A. Weststrate, a. w. blz. 25—37.